

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Karolína Žitková

Název práce: Sebeidentifikace členů straightedge

Oponoval (*u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě*):

Mgr. Viktor Rumpík

1. CÍL PRÁCE (*uveďte, do jaké míry byl naplněn*):

Práce se zaměřuje na problematiku sebeidentifikace straight edge. Karolína Žitková uchopuje problematiku skrze koncept subkultury a identity. Práce je, a to je velmi pozitivní, založena na vlastním výzkumu. Cíle byly zvoleny na počátku textu celkem tři (i když lehce nejednoznačně – cíle zvolené na str. 3, poté na str. 4). Na str. 4 však autorka explicitně uvádí, co je jejím cílem: „... vymezení kolektivní a individuální identity straight edge; zmapování zásad a jejich důležitost pro sebeidentifikaci; analýza individuálního významu straight edge v životě jednotlivých členů a jejich subjektivní porozumění podstatě této subkultury.“

Tyto cíle byly s některými výhradami naplněny.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Obsahově je práce průměrná, tvůrčím přístupem bohužel pokulhává ve škatuli „další přehledová studie o subkultuře mládeže“. Takových prací (tzn. bakalářských na téma subkultura mládeže) v České republice najdeme bezpočet. O tzv. „subkultuře“ straight edge v ČR potom najdeme minimálně čtyři a to došlo pouze ke zběžnému monitoringu pomocí dnes tak oblíbeného portálu Google. Pokud by toto autorka udělala, všimla by si jistě těchto prací a alespoň se o nich zmínila. Celá práce by pak nemohla být předkládána jako „v Čechách“ neokoukané téma. Nicméně na druhou stranu doceňuji a plně uznávám čerpání ze zahraniční literatury. Zejména pak Rosse Haenflera, jehož práce jsou pro pochopení straight edge (dále jen sXe) životního stylu a jeho analytické uchopení patrně vhodné.

Proporcionalita teoretické a vlastní práce je vyvážená vzhledem k povaze práce.

Metodologie je vesměs v pořádku (jen bych osobně v antropologii nepoužil – zvláště pak při získávání kulturních dat označení respondent, ale informátor, či informant).

Jako zásadní tvůrčí a částečně metodologický nedostatek vnímám absenci jakýchkoliv sekundárních zdrojů dat, jako jsou punk – resp. hardcore fanziny (tedy „subkulturní“ povětšinou undergroundové d.i.y. časopisy vydávané v ČR od 90.let), nebo dále fóra a sociální sítě (např. czechcore.cz, periferia.cz, facebook.com). Pro pochopení celé sXe myšlenky a následnou interpretaci v kontextu

hardcore scény by bylo vhodné je použít jako výchozí bod pro přemýšlení o sXe. Přece jen text, který tvoří nositelé určitých hodnot, sám tyto hodnoty vyjadřuje a je tak dobrým zdrojem dat.

Teoretickou část hodnotím víceméně kladně – autorka, zdá se, pochopila a správně uvedla významné školy, kritiky a jejich stoupence, zabývající se studiem subkultury (Chicagská škola, Birminghamská škola), neopomněla ani post-subkulturní studia a kritiku subkultury. Vychází pak z pojetí subkultury R. Haenflera.

Problémem **výzkumné části** zůstává, otázka: „Je sXe a jeho nositelé skutečně subkulturou a je vhodné analyticky uchopit sXe jako subkulturou?“

S tím nemohu souhlasit a v návaznosti na Davida Muggletona (2000) a další post-subkulturní kritiky bych spíše užíval analytických pojmů scény, postmoderní subkultury, které se zdají pro uchopení problematiky vhodnější.

To, co nositele sXe spojuje, je hudba a ideály hardcore „subkultury“. Bližším pohledem na spojení hudby, identity a kolektivních názorů, či ideálů (jako jsou antifašismus, veganství, lidská práva, antiautoritářství a solidarita) zjistíme, že sXe nevznikl jako samostatná subkultura s ostře ohraničenými rysy, ba právě naopak, jedná se o neoddelitelnou součást hardcore „subkultury“ – přesněji řečeno scény – není ve vakuu, ba naopak v jakési „globální vesnici“. Nositelé sXe hodnot přidali k široké plejádě rysů hc scény další atributy. Hardcore scéna tedy **není** zaprvé plně jednotná ani plně ohraničená a už vůbec ne statická (v návaznosti na post-subkulturní kritiky Birminghamské školy).

Absorbuje různé prvky s tím, jak se vyvíjí v opozici (někdy i paralelně) vůči majoritní společnosti – ale ponechává si výše zmíněné prvky, jež nositele hardcore identity spojuje (nositelé - tedy ti, kteří sdílí praxi antifašismu, antiautoritářství atd. a poslouchají stejnou hudbu).

Problém vidím také ve frázi „členové straight edge subkultury“ – taková subkultura neexistuje (jak bylo výše vysvětleno). Záleží jen, jak správně autorka zmiňuje, na sebeidentifikaci sXe (nepiju, nekouřím, nefetuju) – utvrzovanou skrze hudební produkci, virtuální i reálné sociální sítě a praktikování určitých praxí – tedy kolektivní identitu hardcore (pokud půjdete na sXe koncert – nikdy nebudou návštěvníci čistě pouze straight edge a stejně tak pokud půjdete na hardcore koncert, budou tam hrát kapely se členy, jež jsou nositeli sXe – „sXe *není* sXe *sám pro sebe*“).

Ani Haenfler a další autoři nepoužívají slovo *member* v kontextu hardcore scény zcela správně, jelikož jedinec do „subkultury“ hardcore není přijímán na základě členství, ale spíše se ideologicky inkorporuje na základě sebeidentifikace a následným konáním sdílených praxí (koncerty, hudba, demonstrace ad.) – nejedná se o žádný „soukromý klub“, do kterého vstupují jeho členové. Správně pak autorka uvádí, že tato praxe se sdílí pouze občasně (např. jednou týdně na koncertě) a proto se jedná jen a pouze o scénu, nikoli o subkulturou. O to více o scénu hardcore, nikoli o subkulturou sXe.

Pakliže autorka a informátoři považují oblast hudby, která tvoří scénu za důležitou – věnoval bych se tématu hudby obšírněji. Stejně tak bych apeloval na znalost dalších sXe „odnoží“, které ale do scény přímo nepatří a jsou jen jakousi postmoderní hybridní kopií sXe a hardcore *punks*. Nebylo by však na škodu jejich existenci zmínit (křesťanští sXe, nazi sXe – hate edge, sXe skinheads, sXe hiphop atd.).

Přílohy – pozitiva v ukázce osnovy semistrukturovaného rozhovoru. Škoda, že se zde nachází jen jedna fotografie (o to zásadnějšího alba kapely The Teen Idles). Zcela nepochopený pro mě zůstává dotazník pro získání atribučních dat – který ale není nikde vyhodnocen, nerozumím potřebě jej dávat do příloh.

Jako poslední poznámku bych uvedl, že nazvat Minor Threat punk-rockovou kapelou, lana MacKaye uvést bez křestního jména, a naopak neuvést píseň „Straight Edge“ jako základ pro pojmenování celého životního stylu nositelů sXe hodnot, to je už jen důsledek výše i níže zmíněného. Autorka nabízí jakési předpoklady (tedy dojmy, které o sXe má) a ty posléze ověřuje... Je znát, že autorka o celém hardcoru nemá příliš ponětí a čerpá pouze z oficiální literatury a toho co jí řeklo osm jednorázových (?) semistrukturovaných rozhovorů a klíčový „kontakt“. Vzhledem k počtu informátorů je to dostačující, vzhledem ke znalostem o problematice nikoli.

Toto je pouze pro ponaučení na příště, jak píš, žádná bakalářská práce, až na několik málo výjimek nemůže být obsahově výborná – tato je obsahově průměrná, ale čtivá.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Jazykový projev je v pořádku.

Formálně má práce ale některé nedostatky. Počínaje hručkami (př. vyplívá místo vyplývá), přes nešťastné překlepy na titulní a patitulní straně (straight edge místo straight edge – k tomu název se v titulu a patitulu liší) až po formátování textu (př. odstavců str. 6 – druhá půlka; stránek – str. 40). Poté některé údaje v citacích nesouhlasí s bibliografií (Wood 2004 – vzadu Wood 1972; bibliografie není řazena dle abecedy; rozhozené formátování; Małgorta Jacyno – chybí znak „f“). U dlouhých přímých citací bych tyto odsadil (př. str. 10).

Pozor na automatické opravy textu z aj do čj (př. Centre a ne Centrum - str. 19). Nakonec samotné užívání označení hnutí **straight edge** se píše zvlášť (s mezerou). Dokonce autoři, které Karolína Žitková cituje, to oddělují.

Domnívám se však, že některé nedostatky jsou způsobeny pouze nepozorností a v bakalářských pracích jsou bohužel standardem. Pro příště již autorka bude dávat jistě větší pozor.

Pozitivní je přehlednost kapitol i bez číslování.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Z práce mám dojem, že byla tzv. tlačena na rychlo. Přesto se jedná o práci standardní s výtkami popsanými výše.

Silné stránky vidím zejména ve vlastním výzkumu mezi „živými“ informátory a sběru primárních dat (dost již bylo obsahových analýz a teoretických prací o vývoji etnografie).

Slabé stránky vidím ve formální úpravě a nedostatečném studiu sekundárních dat. Nicméně k pochopení komplexu celé problematiky není možné využít čas půl či jednoho výzkumného roku. Proto věřím, že autorka se bude tématem více zabývat a dosáhne ještě větší míry participace v dané problematice, životním stylu a scéně, tak jak to naše věda vyžaduje.

Nezbývá než popřát štěstí při dalším výzkumu a obhajobě!

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

- 1) Vysvětlíte, co znamená „alkohol jako sociální konstrukt“?
- 2) Jaké jste používala kódy při analýze dat?
- 3) K čemu sloužil dotazník?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Velmi dobře

Datum: 23. 5. 2016

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie

Podpis:

